Coimisiún na Scrúduithe Stáit

An Ardteistiméireacht Fheidhmeach 2009

Marc Iomlán

Speisialachas Gairmiúil – Óstán, Lónadóireacht agus Turasóireacht

(200 marc)

Creidiúint

Dé hAoine 5 Meitheamh
Tráthnóna 2.00 go dtí 3.30

Treoracha d'Iarrthóirí

1. Scríobh DO SCRÚDUIMHIR sa spás seo:
2. SCRÍOBH NA FREAGRAÍ UILE SA FHREAGARLEABHAR SEO.
3. Caithfidh iarrthóirí tabhairt faoi **CHEITHRE** cheist.
   Freagair ceist amháin as **gach** roinn de na ceithre roinn sa pháipéar.
   Tá 50 marc ag dul do gach ceist.

Don fheitheoir amháin	*Don Scrúdaitheoir amháin*		
Stampa an Ionaid	1.	Iomlán na n-iomlán bunleathanaigh	
	2.	Suim charnach na gceisteanna dícheadaithe	
	3.	Marc iomlán a bronnadh (1 lúide 2)	
	4.	Bónas do fhreagairt trí Ghaeilge (más cuí)	
	5.	Marc iomlán a bronnadh má tá bónas don Ghaeilge i gceist (3 móide 4)	
	Nóta: Caithfidh an marc i líne 3 (nó líne 5 má bronnadh bónas don Ghaeilge) a bheith comhionann leis an marc sa bhosca **Marc Iomlán** ar ghreille an fhlapa agus ar éadan an fhreagarleabhair.		

Roinn 1 – Ag Ithe as Baile: Bealach an Mhearbhia

(Tabhair faoi Cheist 1 <u>nó</u> faoi Cheist 2 sa roinn seo, tá 50 marc ag dul do gach ceist)

1. **Tá scata daoine óga ag dul go dtí féile cheoil lae faoin aer.**

(a) Déan biachlár a phleanáil do lón pacálta a d'fhéadfaí a ullmhú roimh ré don ócáid seo. (14 mharc)

Picnic/Clár Bia do Lón Pacálta

(b) Tabhair breac-chuntas ar na fachtóirí a raibh tionchar acu ar do rogha earraí bia agus ar na fachtóirí a mbeadh tionchar acu ar do rogha ábhar pacáistithe don lón pacálta. (12 mharc)

Fachtóirí a raibh tionchar acu ar do rogha earra bia ____________________________________

____

____

____

____

____

Fachtóirí a raibh tionchar acu ar do rogha ábhar pacáistithe ____________________________

____

____

____

____

____

(c) Liostaigh **sé** earra bia a d’fhéadfaí a cheannach ó ionaid soghluaiste mearbhia ag an bhféile. (12 mharc)

1. ______________________________
2. ______________________________
3. ______________________________
4. ______________________________
5. ______________________________
6. ______________________________

(d) Maidir le costas, le cothú agus an comhshaoil, tabhair breac-chuntas ar na mhíbhuntáiste a bhaineann le ceannach earraí bia ó ionaid soghluaiste mearbhia. (12 mharc)

Míbhuntaiste maidir le costas ______________________________

Míbhuntáiste maidir le cothú ______________________________

Míbhuntáiste maidir leis an comhshaoil ______________________________

2. **Soláthraíonn formhór na n-ollmhargaí agus na siopaí áise cuntar deilí dá gcuid custaiméirí.**

(a) Tabhair breac-chuntas ar na treoirlínte ba chóir a leanúint i delicatessen, ó phointe an tseachadta go dtí ullmhú, taispeáint agus dáileadh an bhia, ionas go gcinnteofar caighdeán ard bia ó thaobh sábháilteachta agus sláinteachais de. (24 mharc)

Seachadadh bia ______________________________

____

____

____

Ullmhú bia ______________________________

____

____

____

Taispeáint bia ______________________________

____

____

____

Dáileadh bia ______________________________

____

____

____

(b) Ceannaíonn úinéirí delicatessen earraí bia réamhullmhaithe ó soláthraí bia a fheidhmíonn ar scála níos mó ná iad féin go minic le hathdhíol ina gcuid siopaí.
Luaigh buntáiste ***amháin*** agus míbhuntáiste ***amháin*** a bhaineann leis an gcleachtas seo. (8 marc)

Buntáiste______________________________

____

____

____

____

Míbhuntáiste ____

____

____

____

____

(c) Tabhair breac-chuntas ar ***<u>thrí</u>*** fhachtóir ba chóir do bhainisteoir delicatessen a chur san áireamh nuair a bhíonn soláthraí earraí bia réamhullmhaithe á roghnú aige. (9 marc)

1. ____

____

____

2. ____

____

____

3. ____

____

____

(d) Mol ***<u>trí</u>*** theicníocht a d'fhéadfaí a úsáid ag cuntair delicatessen chun earraí nua bia a chur chun cinn agus chun custaiméirí nua a mhealladh. (9 marc)

1. ____

____

____

2. ____

____

____

3. ____

____

____

Roinn 2 – Ag Ithe as Baile: Óstáin, Bialanna agus Institiúidí

(Tabhair faoi Cheist 3 <u>nó</u> faoi Cheist 4 sa roinn seo, tá 50 marc ag dul do gach ceist)

3. **Mar chuid de do Thaithí Oibre i gcás chlár na hArdteistiméireachta Feidhmí, tá tú i mbun lónadóireachta do dhream custaiméirí atá ag glacadh páirte i ndeireadh seachtaine do spóirt eachtraíochta.**

(a) Liostaigh foinsí eolais a d'fhéadfá a úsáid a chabhródh leat chun an biachlár don deireadh seachtaine a phleanáil le haghaidh an dreama seo. (4 mharc)

1. ______________________________

2. ______________________________

3. ______________________________

4. ______________________________

(b) Tabhair breac-chuntas ar na fachtóirí ba chóir a chur san áireamh nuair a bhíonn béilí á bpleanáil do rannpháirtithe gníomhacha spóirt. (12 mharc)

____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____

(c) Pleanáil agus leag amach biachlár table d'hộte ***trí*** chúrsa do phríomhbhéile an dreama ar lá amháin de na laethanta. (20 marc)

Biachlár Table D'hôte

(d) Tá méadú tagaithe ar úsáid 'earraí aon uaire' agus ar 'earraí a chaithimid uainn' sa lónadóireacht. Ainmnigh **dhá** earra aon uaire a d'fhéadfaí a úsáid sa lónadóireacht i gcás **gach** ceann díobh seo a leanas, seirbhís bia, cóiriú boird, éadach agus sláinteachas. (14 mharc)

	EARRA AON UAIRE
SEIRBHÍS BIA	
CÓIRIÚ BOIRD	
ÉADACH	
SLÁINTEACHAS	

Tabhair breac-chuntas ar bhuntáiste **amháin** agus ar mhíbhuntáiste **amháin** a bhaineann le hearraí aon uaire a úsáid sa lónadóireacht.

Buntáiste____

____

Míbhuntáiste ______________________________________

____

4. **Mar chuid de thasc ranga thug tú cuairt ar bhialann áitiúil agus ar an gceaintín i gcoláiste áitiúil.**

(a) Tabhair breac-chuntas ar thoradh do thaighde faoi **gach** ceann díobh seo a leanas: an difríocht idir an rogha bia a bhí á thairiscint, an difríocht idir dáileadh an bhia agus an difríocht idir costas an bhia agus an chúis leis an difríocht sa chostas. (16 mharc)

Éagsúlacht bia ____

____

____

____

Éagsúlacht i ndáileadh bia ____

____

____

____

Difríocht sa chostas____

____

____

____

____

An chúis leis an difríocht sa chostas____

____

____

____

(b) Liostaigh na deiseanna fostaíochta atá ar fáil in óstáin, i mbialanna agus in institiúidí lónadóireachta. (12 marc)

1. ______________________________

2. ______________________________

3. ______________________________

4. ______________________________

5. ______________________________

6. ______________________________

(c) Tabhair breac-chuntas ar na deacrachtaí agus ar an strus a d'fhéadfadh cur isteach ar fhostaí i dtionscal na n-óstán, na mbialann agus na lónadóireachta. (16 mharc)

(d) Ainmnigh eagraíocht atá freagrach as cúrsaí oiliúna le haghaidh thionscal na n-ostán agus na lónadóireachta. (6 marc)

Roinn 3 – Fáilteachas sa Turasóireacht

(Tabhair faoi Cheist 5 <u>nó</u> faoi Cheist 6 sa roinn seo, tá 50 marc ag dul do gach ceist)

5. ***Déanann óstáin sosanna saoire gairide ar chostas réasúnta a chur ar aghaidh go minic. Téann na tionscnaimh seo chun sochair an chustaiméara agus tionscal na n-óstán araon.***

(a) Liostaigh sochair na dtionscnamh seo don chustaiméir **<u>agus</u>** don óstán. (12 marc)

Sochair don chustaiméir ______________________________

Sochair don óstán ______________________________

(b) Conas a fhógraítear na tionscnaimh seo de ghnáth? (10 marc)

(c) Tabhair breac-chuntas ar ***chúig*** cinn d'áiseanna agus de sheirbhísí óstáin a lorgódh clann ina bhfuil leanaí óga agus óstán á roghnú acu do shos saoire gairid (10 marc)

1. ______________________________

2. ______________________________

3. ______________________________

4. ______________________________

5. ______________________________

(d) Déan cur síos ar ***dhá*** mhodh go bhféadfadh custaiméir áirithint óstáin a dhéanamh agus luaigh buntáiste **amháin** le ***gach*** modh acu. (10 marc)

Modh 1 chun áirithint a dhéanamh ______________________________

____

Buntáiste ______________________________

____

____

Modh 2 chun áirithint a dhéanamh ______________________________

____

Buntáiste ______________________________

____

____

(e) Mínigh an chaoi a bhféadfadh foireann an óstáin atháirithintí a spreagadh. (8 marc)

____

____

____

____

____

____

____

6. ***Réigiún is ea Iarthar na hÉireann a mbíonn éileamh ag turasóirí Éireannacha agus Idirnáisiúnta air mar réigiún chun saoire a chaitheamh ann.***

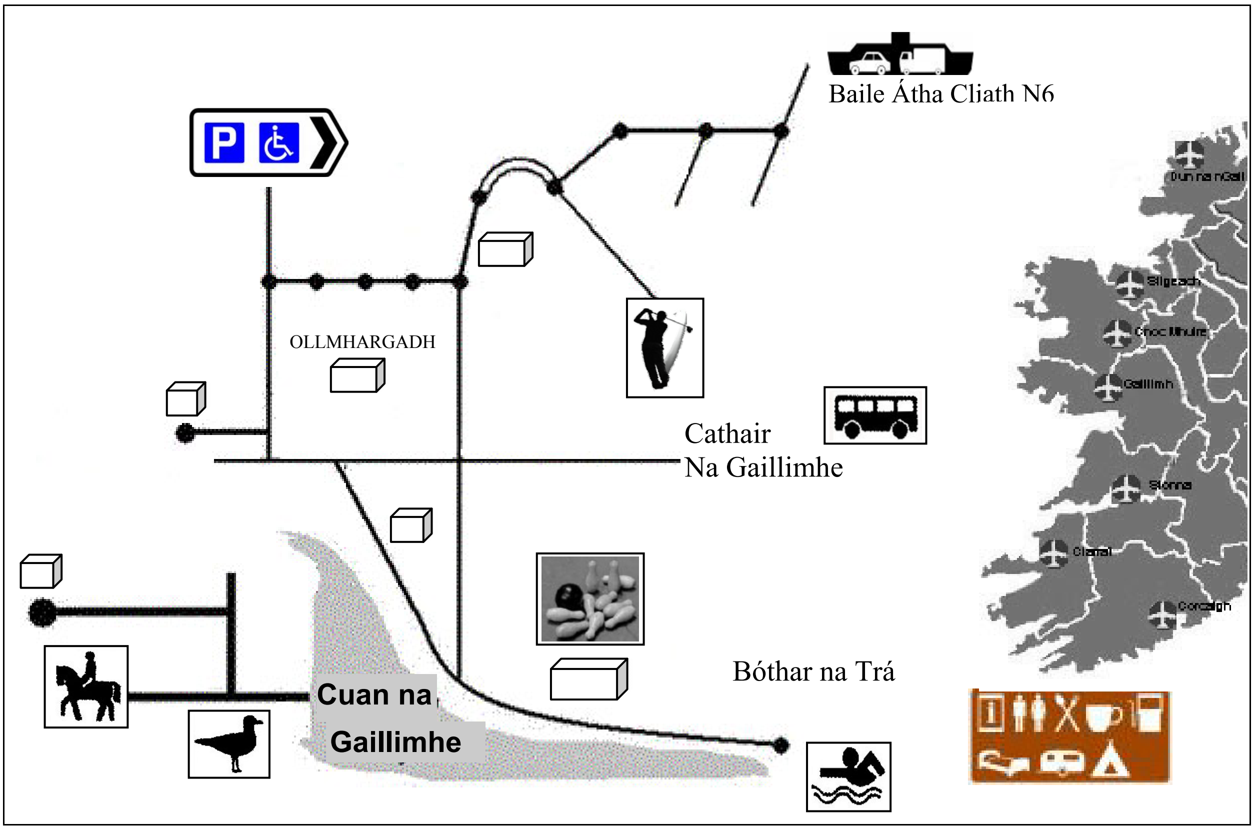

Déan staidéar ar an mapa thuas chun (a), (b), (c) agus (d) a fhreagairt.

(a) Mínigh cad is brí leis na siobail seo a leanas. (12 mharc)

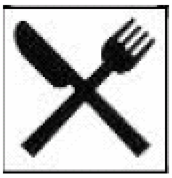 ______________________

____

____

____

____

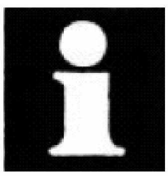 ______________________

(b) Cad iad na modhanna iompair atá ar fáil do thurasóirí ar mian leo taisteal go hIarthar na hÉireann agus turas a thabhairt ar fud an réigiúin? (10 marc)

(c) Mínigh cén fáth a roghnódh turasóirí Iarthar na hÉireann mar réigiún chun saoire a chaitheamh ann. (16 mharc)

(d) Cad iad sochair na turasóireachta d'Iarthar na hÉireann? (12 mharc)

Roinn 4 – Lónadóireacht le hAghaidh na hÉagsúlachta

(Tabhair faoi Cheist 7 <u>nó</u> faoi Cheist 8 sa roinn seo, tá 50 marc ag dul do gach ceist)

7. ***Meastar go bhfuil Galar Croí Corónach ar cheann de na fadhbanna sláinte is mó in Éirinn na laethanta seo.***

(a) Tabhair breac-chuntas ar na treoirlínte ba chóir a leanúint chun an croí a choimeád sláintiúil. (12 mharc)

(b) Pleanáil sraith biachlár aon lae amháin a bheadh oiriúnach do dhuine ar mian leis baol galair croí corónaigh a laghdú (32 mharc)

Biachlár Bricfeasta

Biachlár Lóin

Biachlár Dinnéir

(c) Déan trácht ar luach cothaitheach bhiachlár an dinnéir. (6 mharc)

8. ***Tá traidisiún fada laistiar de bhácáil bhaile in Éirinn***

(a) Ainmnigh **sé** cinn d'aráin, de chistí ceiliúrtha agus de scónaí difriúla thraidisiúnta Éireannacha. (12 mharc)

1. ____________________ 2. ____________________

3. ____________________ 4. ____________________

5. ____________________ 6. ____________________

(b) Seo a leanas oideas le haghaidh aráin thraidisiúnta Éireannaigh: (14 mharc)

450g gnáthphlúr
½ tae spiúnóg de shóid aráin
25g margairín nó im
300ml bláthaí
1 ubh

1 Ainmnigh an gníomhaí ardúcháin a úsáidtear san oideas seo ____________________

2 Mol teocht oighinn oiriúnach don arán seo____________________

3 Conas a d'fhéadfaí an t-oideas bunúsach aráin a mhodhnú nó a athrú chun builín ardsnáithín, arán blasta agus scónaí torthaí a dhéanamh.

	MODHNAITHE / ATHRUITHE
BUILÍN ARDSNÁITHÍN	
ARÁN BLASTA	
SCÓNAÍ TORTHAÍ	

(c) Tá meascáin áise le haghaidh aráin agus císte ar fáil go héasca. Tabhair buntáiste **amháin** agus míbhuntáiste **amháin** a bhaineann le húsáid na meascán seo. (8 marc)

Buntáiste ____

____

____

____

____

Míbhuntáiste ____

____

____

____

____

(d) Ainmnigh bia **difriúil** a d'fhéadfaí a dháileadh le **gach** ceann díobh seo a leanas: (16 marc)

	BIA
ARÁN SÓIDE DONN	
CUMHDACH TORTILLA	
ARÁN GAIRLEOIGE	
CRAICIR	
ARÁN PITTA	
CROUTONS	
ARÁN NAAN	
PANCÓGA	

Leathanach Bán

Leathanach Bán

Leathanach Bán

Don Scrúdaitheoir amháin

Ceist	**Marc**
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
Bónas don Ghaeilge	
Iomlán	